

Monumentnummer*: 519897

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 06 november 2001
Kadaster deel/nr 82673/59

Woonplaats*	Gemeente*		Provincie*				
Leeuwarden	Leeuwarden		Fryslân				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Harlingerstraatweg	6			8916 BB	Leeuwarden		
Harlingerstraatweg	6 A	A		8916 BB	Leeuwarden		
Harlingerstraatweg	6 B	B		8916 BB	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	D				11011		
Leeuwarden	D				8574		
Leeuwarden	D				6660		

Omschrijving**

Inleiding

DRIEVOUDIGE VILLA gebouwd in Interbellum-architectuur met zowel Expressionistische als romantische detailleringen, in 1931 ontworpen door D. Kalma en G. Witteveen. In het oeuvre van dit architectenkoppel dat in de jaren twintig en dertig veel herenhuizen en villa's voor welgestelden bouwde, is deze drievoudige villa, op de bouwtekening van 9 februari 1931 noemen de architecten het een 'drievoudig landhuis', een kenmerkend project. Opdrachtgevers waren een mevrouw Spoelstra, Hero de Vries en burgemeester Van Beijma.

Het is een van de grootste bouwvolumes aan de Harlingerstraatweg geworden, de oude dijk naar Marssum, later uitvalsweg naar Harlingen die aanvankelijk, aan het eind van de negentiende eeuw, aarzelend, maar vanaf de jaren twintig van de twintigste eeuw in toenemende mate bebouwd werd met villa's en herenhuizen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

EXTERIEUR: Drievoudige villa waarvan de oostelijke 6, de middelste 6a en de westelijke 6b is genummerd. Het geheel is gebouwd op een rechthoekige plattegrond met een dwarspand en enkele uit- en aanbouwsels. Het heeft een bouwvolume opgeleverd van een evenwijdig aan de straat gelegen breed langspand van twee lagen met een hoog zadeldak met afwolingen en een kort dwarspand dat aan de voorzijde in twee lagen met een schildkap risaleert en aan de achterzijde binnen het hoofdvolume tot drie lagen oprijst en daar voorzien is van een wolfskap. De oostelijke woning loopt tot en met de flink vooruitspringende, rechthoekige erker met balkon voor de verdieping; de middelste woning van genoemde erker tot het midden van de risalerende uitbouw en de westelijke woning bestaat uit de andere helft van het risaliet en het laatste stuk van het langspand. De twee uiterste woningen hebben de toegangspartijen in de zijgevels. De twee deuren die nagenoeg in het midden zitten kunnen voor de afgrenzing van de woningen misverstand wekken. De rechter deur is niet de ingang van de oostelijke woning, maar de deur van de inbandige steeg van de middelste woning. Het pand is gemetseld van gemêleerde helderrode baksteen, in halfsteensverband en met verdiepte lintvoegen. De bij toegangspartijen, bloembakken en dergelijke expressief verschietende basementen, alsmede de achtergevel zijn van een iets donkerder baksteensoort opgetrokken. De kappen zijn gedekt met riet en hebben overstekken die op de hoeken worden ondersteund door uitstekende zware balken, oorspronkelijk groen geschilderd met rode kopse kanten. Op de grens van oostelijke en middelste woning staat een kleine schoorsteen op de nok. Aan de achterzijde is op die grens vanuit de achtermuur een hoge, gecombineerde keukenschoorsteen opgetrokken; die van de westelijke woning is uitgemetseld vanuit het achterschild van de kap. De aan de achterzijde aangebouwde bijkeukens en bergingen hebben platte daken; de bijkeuken van nummer 6a is aan de achterzijde in later tijd uitgebouwd.

De woningen bezitten voornamelijk grote venster- en erkerpartijen, oorspronkelijk deels, en wat de bovenlichten betreft nog steeds, met loodstrips in ruitjes verdeeld. Op de begane grond zijn het veelal grote, ongedeelde vensters met vierledige bovenlichten; op de verdiepingen drie- en vierlichtsvensters. Alleen die van de westelijke woning is deze grootmazige glas-in-lood indeling nog geheel in oorspronkelijke staat. Zowel aan de voorzijde in de kappen, als bij de zij- en achtergevels onder de wolfseinden van de rietkappen vensterlinten van kleinere maat ter verlichting van de derde laag. Die in de kap aan de voorzijde zijn opgenomen in brede kapellen met hoog aangekapte lessenaarsdaken. Nummer 6 bezit aan de achterzijde bovendien een lichtpui met deur naar een plat op de tweede en een drieledig venster in kapeluitbouw op de derde laag, voorzien van glas-in-lood ter verlichting van de trappenhall. De toegangspartijen kregen bijzondere aandacht. De rondgesloten deur van nummer 6, is nagenoeg in het midden van de zijgevel opgenomen in een iets uitgemetselde, waaivormige rondpas. Schuin boven de deur zit midden in de gevel op de verdieping het meest expressieve element van het hele pand: een tweeledig venster met glas-in-lood in wigvorm, gedeeld door een van bovenaf lopende muurstijl die bij het venster in een golfvormig profiel is gezaagd. De rechtgesloten deuren met zijlichten van nummer 6a, van woning en steeg, zijn tussen de erker van nummer 6 en het risaliet samengevat onder een flinke betonnen luifel met een zesledig bovenlicht erboven. De toegangspartij van nummer 6b in de zijgevel bestaat uit een risalerende rechthoekige partij met lichten in de zijgevels, een betonnen luifel en te weerszijden gemetselde bloembakken.

INTERIEUR: Van de woning nummer 6 is de inrichting van voornamelijk de begane grond met behoud van de oorspronkelijke structuur flink veranderd. Op de verdiepingen is de inrichting nog goedeels oorspronkelijk met deuren met omlijstingen, kastenblokken en dergelijke. Die inrichting heeft geen bijzondere kenmerken.

Woning nummer 6a mist op de begane grond de suite-inrichting, maar in de vertrekken zijn de oorspronkelijke plafonds van zachtboard in een patroon met rand en rechthoekige vakken nog aanwezig. De gerichtheid van de keuken is gewijzigd. De bijzondere structuur van trappen, verschietend van de eerste naar de tweede trap, is oorspronkelijk; de tweede trap ligt boven de nog

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oorspronkelijke, interne steeg. Op de verdiepingen de oorspronkelijke structuur. Woning nummer 6b is goeddeels oorspronkelijk. Op de beganegrond een vestibule met dubbele glasdeur - waar glas-in-lood uit is verdwenen - en hal, beide voorzien van lambrizing van zachtgroene tegels met zwart randje en granito vloeren in wit met bruine velden en zwart met witte randen. Naast de vestibule wit betegeld toilet. Keuken met drieledig venster met onderlichten met brut glas, witte betegeling, met zwart randje, over de gehele wanden. Tegenover het venster een kastenwand met schouw, oorspronkelijk de plaats van de kachel met ketel van de centrale verwarming. Vanuit de keuken toegang tot grote, onder de hal met vestibule gelegen kelder. Achter de keuken bijkeuken en kolenhok. Kamers en suite met aan de voorzijde een 'zizit', een zijkamer die met een open wandkader met de voorkamer verbonden is. Suitedeuren met houten roeden en tussen kasten aan alle zijden. De achterkamer op de tuin geopend met openslaande deuren - waar glas-in-lood uit is verdwenen - met zij- en bovenlichten. Alle paneeldeuren zijn vlak beplaat met behoud van de oorspronkelijke deuren. Vanuit de hal loopt de ruim bemeten trap naar een ruim overloop, voorzien van dichte leuning/borstwering met uitgespaarde golfmotiefjes; het onderste deel vervangen. De trappenhall wordt verlicht door een groot glas-in-lood venster met onderlichten met brut glas. Bovenhal en slaapkamers alle met oorspronkelijke paneeldeuren en plafond met kleine balkjes. Op de oorspronkelijk open zolder achter een trapportaal zijn in de jaren vijftig vier slaapkamers afgetimmerd.

WAARDERING

De drieledige villa is architectuurhistorisch, architectonisch en stedenbouwkundig van algemeen belang

- vanwege de kenmerkende plaats die het pand inneemt in het oeuvre van het architectenkoppel Kalma en Witteveen, in de interbellumperiode vooraanstaande ontwerpers van villa's en herenhuisen;

- vanwege de uitwendig gave, gevarieerde Interbellum-architectuur met een fraaie volumewerking en expressieve elementen en bij nummer 6b het nagenoeg gave inwendige in die stijl;

- vanwege de massale, maar wel gevarieerde volumewerking aan een oude uitvalsweg met meest open bebouwing, waardoor de stedenbouwkundige context sterk wordt gevormd.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument